

Araştırma Makalesi

Türkiye’de İnternet Bağımlılığı Araştırmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması

Mehmet Boyacı¹

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Öz

İnternet kullanımı insan yaşamını kolaylaştırmakla birlikte internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, cep telefonu bağımlılığı ve oyun bağımlılığı gibi sorunlara neden olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, 2010-2019 yılları arasında Türkiye’de internet bağımlılığı konusunda yapılmış bilimsel çalışmalardaki araştırma eğilimlerinin ve içeriğinin incelenmesidir. Araştırma betimsel bir çalışma olup bu kapsamda içerik analizi yöntemiyle araştırma kapsamına alınan çalışmalar incelenmiştir. Araştırmada kapsamında, Ulusal Tez Merkezi, ULAKBİM, Google Akademik, Web of Science, ERIC ve EBSCO veri tabanlarında yer alan 40’ı lisansüstü tez ve 113’ü makale olmak üzere toplam 153 araştırma incelenmiştir. Analizlerden ulaşılan sonuçlara göre; internet bağımlılığına ilişkin Türkiye’de yapılan çalışmaların önemli bir kısmı nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel araştırma desenine göre tasarlanmıştır. Yapılan bu araştırmalarda deneysel araştırmaların ve nitel araştırmaların ise alanda oldukça sınırlı olduğu tespit edilmiştir. İnternet bağımlılığı araştırmalarında en sık çalışılan değişkenin/konunun aile ilişkileri (%10,7) olduğu görülmektedir. Bu değişkeni sırasıyla depresyon (%9,6), sosyal ağların kullanımı (%7,6), sosyal destek (%7,6) ve akademik başarı (%6,1) izlemektedir. Sonuç olarak, internet bağımlılığı konusunda yapılacak araştırmalarda daha kapsamlı bulgulara ulaşmak adına deneysel, nitel ve karma desen araştırma yöntemlerine de nicel yöntemler kadar yer verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmalarda ilkökul ve ortaokul dönemine yönelik çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

İnternet bağımlılığı • Sosyal ağlar • İçerik analizi • Problemlı internet kullanımı • Bağımlılık

¹ Mehmet Boyacı, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Anabilim Dalı, Kartal 34862 İstanbul. Eposta: mehmet.boyaci@medeniyet.edu.tr

Atfı: Boyacı, M. (2019). Türkiye’de internet bağımlılığı araştırmaları: Bir içerik analizi çalışması. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6, 777–795. <http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2019.6.3.0030>

Günümüzde internet ve teknoloji kullanımı sosyalleşme, öğrenme, aile ilişkileri gibi insan yaşamının birçok alanını etkilemektedir. İnternet kullanımı bireye başta bilgiye ulaşma olmak üzere birçok alanda kolaylıklar sağladığı gibi internet kullanımının bireyin yaşamında bazı olumsuz etkileri de bulunmaktadır (Iwaibara, Fukuda, Tsumura ve Kanda, 2019; İskender, Koç, Arıcı ve Güven, 2018; Neverkovich ve ark., 2018). Dünyanın farklı yerlerinde yaşayan insanları, cep telefonu, tablet ve bilgisayar gibi teknolojik cihazlar yardımıyla birbirine bağlayan internet, son yıllarda Türkiye’de de büyük bir hızla yaygınlaşmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2018 Türkiye’de internet erişimine sahip hanelerin oranını %83,8 olarak açıklamıştır (TÜİK, 2018). TÜİK (2018) verilerine cep telefonuyla (mobil) internet erişimine sahip kişiler de eklendiğinde internetin toplumda yaygın biçimde ulaşılabilir olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır. İnternetin toplumda iletişimin ve bilginin artması gibi pek çok katkısı bulunmakla birlikte internet kullanımının bu denli yaygınlaşması beraberinde internet bağımlılığı gibi farklı sorunları da getirebilmektedir (Ertemel ve Aydın, 2019; Pektaş ve Mayda, 2018; Yang ve Kim, 2018). Burada sorun oluşturan internet kullanımının toplumda yaygınlaşması değil internetin kötüye kullanılması ve internet kullanımının kişinin kontrolünden çıkması yani bir bağımlılığa dönüşmesidir.

İnternet bağımlılığında diğer bağımlılıklarda olduğu gibi öz kontrolün kaybolması ve durumun bireyin kontrolünden çıkması söz konusudur (Bozkurt, Şahin ve Zoroğlu, 2016). İnternet bağımlılığının belirtileri ise; interneti kullanmaya ilişkin önüne geçilemez bir isteğin olması, internetin bireyin günlük işlerini aksatacak biçimde aşırı kullanılması, bireyin interneti kullanmasa bile aklının bir yerinde hep internetle meşgul olması, internete ulaşamadığında gergin davranışlar göstermesi ve bu durumun kişinin yaşamında olumsuz sonuçlara yol açması olarak tanımlanabilir (Young, 2004). Bağımlılık genel olarak tedavisi oldukça güç ve tekrarlama olasılığı yüksek bir sorun olarak tanımlanmaktadır (Cerniglia ve ark., 2017; Iwaibara ve ark., 2019). Bu sebeple dünyanın hemen her yerinde sıklıkla bağımlılığın nedenlerinin neler olduğu ve nasıl önlenebileceği konusunda çalışmalar yapılmaktadır (Ertemel ve Aydın, 2019; Lau, Gross, Wu, Cheng ve Lau, 2017; Yang ve Kim, 2018). Bu araştırmanın konusunu oluşturan internet bağımlılığı uyuşturucu madde, tütün ve alkol gibi diğer bağımlılıklara nazaran yeni bağımlılık türlerinden birisi olarak tanımlanabilir. İnternet bağımlılığı yalnızca bağımlı olan kişiyi etkilemekle kalmayıp bireyin içinde bulunduğu toplumu da etkilemesi sebebiyle bireysel bir sorun olmakla birlikte sosyal bir sorun olarak da görülmektedir. Alanyazında da internet bağımlılığının bireyin sosyal gelişimine olumsuz bir etkisi olduğunu vurgulayan pek çok araştırmaya rastlamak mümkündür (Lau ve ark., 2017; Neverkovich ve ark., 2018).

Dünya genelinde yapılan araştırmalar internet bağımlılığının hemen her yaşta ve cinsiyette görülen bir rahatsızlık olduğunu ortaya koymakla birlikte (Arisoy, 2009; Cerniglia ve ark., 2017) özellikle toplumların geleceğini oluşturan genç kesimin in-

ternet bağımlılığından ve türevlerinden yoğun biçimde etkilendiğinde araştırmalarda ön plana çıkmaktadır (Evren, Evren, Dalbudak, Topcu ve Kutlu, 2019; Lau ve ark., 2017; Pektaş ve Mayda, 2018; Yang ve Kim, 2018). Yapılan çalışmalara bakıldığında Türkiye’de internet bağımlılığının çocuklarda ve gençlerde diğer yaş gruplarına nazaran daha yoğun bir biçimde görüldüğü vurgulanmaktadır (Çetinkaya, 2019; Ertemel ve Aydın, 2019). Bu sebeple ülkeler internet bağımlılığı başta olmak üzere teknolojik bağımlılıkların önüne geçmek için çalışmalar yürütmektedirler. Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve YEŞİLAY ortak bir proje kapsamında Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Programı (www.tbm.org.tr) isimli bir projeye başlamış ve bu konuda yoğun çalışmalar yürütmektedir (Türkiye Bağımlılıkla Mücadele ve Eğitim Programı [TBM], 2019). Ulusal çapta böylesine büyük bir çalışmanın yapılması bağımlılığın toplum için ne kadar önemli bir sorun olduğunun da bir göstergesidir.

Bilimsel bilginin ilerlemesinde çalışılan konuya ilişkin diğer araştırmacılar tarafından yapılmış olan araştırmaların (proje, makale, tez vb.) içerik, bulgular, öneriler ve yöntem açısından analiz edilmesi daha sonra yapılacak araştırmalara ışık tutmaktadır (Creswell, 2012; Silverman, 2015). Bu sebeple herhangi bir konuda araştırmaya başlamadan önce araştırmacılar öncelikle çalışmak istedikleri konuya ilişkin yapılmış olan çalışmaları inceleyerek başlarlar (Patton, 2018). Alanyazını incelemek faydalı olmakla birlikte araştırmacıların bir konuyla ilgili araştırmaların tamamına ya da çoğunluğuna ulaşmaya çalışmak araştırmacılara vakit, enerji ve motivasyon kaybettirebilmektedir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Özetle belli bir konuda çalışan araştırmacılara yardımcı olmak için o alanda yayınlanan çalışmaların içerik analizi ile incelenmesi diğer araştırmacıların işini kolaylaştıracaktır. Bu bağlamda internet bağımlılığına ilişkin 2010-2019 yılları arasını kapsayan son 10 yıllık süre içerisinde yapılmış bilimsel çalışmaların analiz edilmesinin analiz edilmesinin internet bağımlılığına ilişkin alanın genel görünümünün ortaya çıkarılması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı, Türkiye de 2010-2019 yılları arasında internet bağımlılığı alanında yayınlanmış birbirinden bağımsız çalışmaların incelenerek alandaki araştırma eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmaya dâhil edilen çalışmalar, araştırma deseni, ilişkili değişkenler, örneklem, veri analiz teknikleri ve bulguları açısından değerlendirilmiştir. Bu bağlamda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Türkiye’de internet bağımlılığına ilişkin 2010-2019 yılları arasında yapılan çalışmalarda sıklıkla kullanılan araştırma yöntemleri, veri analiz teknikleri, örneklem grupları ve örneklem büyüklükleri nelerdir?
2. Türkiye’de internet bağımlılığına ilişkin 2010-2019 yılları arasında yapılan çalışmalarda sıklıkla çalışılan konular/değişkenler nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmanın amacı internet bağımlılığı hakkında Türkiye’de 2010-2019 yılları arasında yapılan araştırmaların eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda içerik analizi tercih edilmiştir. İçerik analizi, köşe yazıları, romanlar, makaleler, ses kayıtları ve resimler gibi farklı birçok materyalin belirli bir amaç doğrultusunda sistematik olarak analiz edilmesini içeren bir yöntemdir (Cohen, Manion ve Morison, 2007; Drisko ve Maschi, 2016; Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012; Silverman, 2015). Farklı araştırmacılar tarafından çeşitli biçimlerde kategorize edilmekle birlikte (Drisko ve Maschi, 2016; Neuendorf, 2017) temel olarak içerik analizi, belirli kategoriler oluşturulup araştırmaya dâhil edilen materyallerin bu kategorilere göre analiz edilmesini içermektedir (Silverman, 2015). Bu çalışmada da araştırmanın amacına uygun olarak internet bağımlılığına ilişkin araştırmalar belirli temalara göre kategorize edilmiş ve frekansları hesaplanmıştır.

Analize Alınan Çalışmalar

Araştırma kapsamında, Türkiye’de internet bağımlılığına yönelik 2010 ila 2019 yılları arasında yapılan son 10 yıllık çalışmalar analize dâhil edilmiştir. Bu araştırmanın verileri; Web of Science, Google Akademik, EBSCO, ERIC ve ULAKBİM gibi uluslararası ve ulusal veri tabanlarından ve Türkiye Ulusal Tez Merkezi’nden toplanmıştır. Veri toplama sürecinde veri tabanlarında “internet bağımlılığı” ve “internet addiction” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Araştırmada internet veri tabanlarından ulaşılan tezler ve makaleler incelenmiştir. İncelenen araştırmaların yıllara ve türlerine göre dağılımları aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Araştırmaya Dâhil Edilen Çalışmaların Yayınlandıkları Yıllara ve Türlerine Göre Dağılımı

Yayın Yılı	Yüksek Lisans Tezi	Uzmanlık Tezi	Doktora Tezi	Araştırma Makalesi	Derleme Makale	Frekans (f)	Yüzde (%)
2010	2	1	-	6	1	10	6,5
2011	2	-	-	8	-	10	6,5
2012	1	1	-	6	-	8	5,2
2013	4	1	-	7	1	13	8,5
2014	4	-	1	14	-	19	12,4
2015	4	-	1	14	2	21	13,7
2016	5	1	-	15	2	23	15
2017	4	-	2	13	1	20	13
2018	4	2	-	13	-	19	12,4
2019	-	-	-	9	1	10	6,5
Toplam	30	6	4	105	8	153	100

Verilerin Toplama Aracı

Araştırma kapsamına alınan çalışmalar içerik analizine tabi tutulmadan önce, araştırmacı tarafından oluşturulan “Araştırma Değerlendirme Formu (ADF)” kullanılmıştır. ADF oluşturulurken alanyazında yer alan benzer çalışmalardan yararlanılmıştır (Bozkurt, Şahin ve Zoroğlu, 2016; Güven, Özhan, Kaynak ve Demirbaş, 2018). Bu formun oluşturulmasındaki amaç, makalelerin incelemesinde standartlar oluşturarak araştırmanın geçerliğinin ve güvenilirliğinin artırılmasıdır. Nitel araştırmalarda dikkat edilmesi gereken önemli noktalardan bir tanesi de geçerlik ve güvenirliliktir (Denzin ve Lincoln, 2017; Silverman, 2015). Araştırmacı tarafından oluşturulan bu form kullanılmadan önce alan uzmanlarından görüş alınmıştır. Bu kapsamda araştırmacı tarafından hazırlanan form ölçme ve değerlendirme alanında doktora derecesine sahip birbirinden bağımsız üç farklı akademisyen tarafından değerlendirilerek son hâli verilmiştir. ADF’de çalışmanın yayınlandığı yıl, yazar sayısı, çalışmanın türü, kullanılan yöntem, çalışma grubu, örneklem büyüklüğü, çalışılan konular/değişkenler olmak üzere yedi kategori bulunmaktadır. ADF ek olarak sunulmuştur (bk. Ek 1).

İşlem

Araştırmaya dâhil edilecek çalışmalar tespit edildikten sonra Denzin ve Lincoln’un (2017) önerdiği gibi veriler beş aşamada içerik analizi tabi tutulmuştur. Bu aşamalara göre, verilerin kodlanmış, temalar oluşturulmuş, kodlar ve temalar düzenlenmiş, geçerliğe ve güvenilirliğe ilişkin tedbirler alınmış, son olarak frekanslar hesaplanmış ve yorumlanmıştır. Silverman (2015) da nicel içerik analizinde Denzin ve Lincoln’un (2017) önerdiği süreç benzer bir süreç önermektedir. Sekiz aşamalı bu süreç; metinlerin seçilmesi, örneklem oluşturulması, kategorilerin oluşturulması, pilot uygulama yapılması, kodlayıcılara bilgi verilmesi, verilerin kodlanması, veri dosyasının oluşturulması ve kodlama işlemin yapılmasını içermektedir. Verilerin analizi aşamasında içerik analizine tabi tutulan toplam 153 çalışma ADF temel alınarak incelemiştir. Araştırma kapsamındaki tüm makalelerin incelenmesi araştırmacı tarafından oluşturulan ADF kullanılarak tamamlanmış ardından veriler araştırmacı tarafından bilgisayara kodlanmıştır. Son olarak frekans ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Creswell (2012), içerik analizine tabi tutulan bir çalışmanın geçerliliğini sağlamak için veri çeşitlemesi, katılımcı teyidi ve uzman görüşü olarak üç aşama önermektedir. Araştırmada verilerin çeşitliliğini sağlamak amacıyla mümkün olduğunca fazla sayıda ve farklı örneklem gruplarından elde edilen çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir. Ayrıca oluşturulan temalara ve kodlamalara ilişkin uzman görüşü alınmıştır.

Bulgular

Araştırma kapsamında içerik analizine tabi tutulan makaleler öncelikle “yazar sayılarına” göre gruplanmıştır. Doktora, yüksek lisans ve tıpta uzmanlık testleri tek yazarlı olduğu için ayrıca tabloda gösterilmemiştir. Sonuç olarak makalelerin yazar sayılarına ilişkin ilişkin bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Makalelerin Yazar Sayılarına Göre Dağılımı

Yazar Sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Tek Yazarlı	24	21,2
İki Yazarlı	42	37,2
Üç Yazarlı	17	15,1
Dört Yazarlı	18	15,9
Beş ya da daha fazla	12	10,6
Toplam	113	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi çalışmaların önemli bir kısmının iki yazarlı (%37,6) olduğu, onu tek yazarlı çalışmaların (%21,2) izlediği görülmektedir. Beş ve daha fazla yazarlı olan araştırmaların ise (%10,6) son sırada yer aldığı tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında çalışmalar “kullanılan araştırma yöntemlerine” göre incelenirken değişkenler arasındaki ilişkilerin ve nedenselliğin araştırıldığı nicel araştırmalar, deneysel araştırmalar, nitel araştırmalar, karma (nitel ve nicel araştırmaların bir arada kullanıldığı) ve yöntemi belirtilmemiş ya da diğer gruplara girmeyen olmak üzere 5 farklı yöntem başlığında sınıflandırılmıştır. Araştırma yöntemlerine ilişkin bulgular Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3

Çalışmaların Kullanılan Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Frekans (f)	Yüzde (%)
Nicel (İlişkisel, nedensel vb.)	136	88,8
Deneysel	5	3,3
Nitel	11	7,2
Karma	-	-
Belirtilmemiş/Diğer	1	0,7
Toplam	153	100

Tablo 3 incelendiğinde internet bağımlılığı konusunda yayınlanan çalışmaların çoğunluğunda nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı görülmüştür (%88,8). Nicel araştırmaları, %7,2 oranıyla nitel araştırmalar izlemektedir. İnternet bağımlılığına ilişkin karma yöntemle hazırlanan bir araştırma ise görülmemiştir.

Araştırma kapsamında içerik analizine tabi tutulan çalışmalar “çalışılan örneklem gruplarına” göre ilköğretim öğrencileri, lise öğrencileri, üniversite öğrencileri, yetişkinler (ebeveynler/veliler vb.) ve tanınmış hastalar olmak üzere 5 kategoride

Tablo 4

Araştırmaların Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı

Çalışma Grubu	Frekans (f)	Yüzde (%)
İlkokul-Ortaokul öğrencileri	7	4,9
Lise öğrencileri	59	41,2
Üniversite öğrencileri	64	44,8
Yetişkinler (veliler, ebeveynler, öğretmenler vb.)	7	4,9
Tanınmış hastalar	6	4,2
Toplam	143	100

gruplanmıştır. Çalışma gruplarına ilişkin bulgular Tablo 4’te sunulmuştur. Tablo 4’e herhangi bir örneklem grubu bulunmayan çalışmalar dâhil edilmediği için toplam 143 çalışmadan alınan örneklem grubu analize dâhil edilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde internet bağımlılığı konusunda yayınlanan çalışmaların çoğunluğunda örneklem olarak üniversite (%44,8) ve lise (%41,2) öğrencilerinin seçildiği tespit edilmiştir. Tanılanmış hastalar ise %4,2’lik oranla en az çalışılan grup olmuştur.

Araştırma kapsamında içerik analizine tabi tutulan çalışmalar “çalışılan örneklem sayılarına” göre 7 kategoride gruplanmıştır. Örneklem kullanılmayan araştırmalar analize dâhil edilemediği için toplam 143 çalışmayla bu analiz yapılmıştır. Örneklem sayılarına ilişkin bulgular Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5

Araştırmalarda Çalışılan Örneklemelerin Büyüklüğü

Örneklem Sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
1-100	11	7,7
101-200	15	10,5
201-400	48	33,5
401-600	27	18,9
601-800	15	10,5
801-1000	7	4,9
1000 ve üstü	20	14
Toplam	143	100

Tablo 5 incelendiğinde örneklem sayılarının göre en fazla 200-400 grubunda (%33,5) toplandığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında içerik analizine tabi tutu-

Tablo 6

İnternet Bağımlılığı Araştırmalarında Çalışılan Değişkenler/Konular

Değişkenler/Konular	Frekans (f)	Yüzde (%)
Aile ilişkileri	21	10,7
Akademik başarı	12	6,1
Aleksitimi	3	1,5
Alkol, sigara, madde vb. bağımlılıklar	12	6,1
Bağlanma	5	2,5
Baş etme becerileri	3	1,5
Benlik saygısı	6	3
Depresyon	19	9,6
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB)	10	5,1
Dissosiyatif bozukluk	2	1,4
İletişim becerisi	4	2,8
Kişilik	10	4,8
Ruhsal belirtiler (anksiyete, stres vb.)	16	6,8
OKB	2	1
Online oyun bağımlılığı	8	4,1
Siber zorbalık	3	1,4
Sosyal ağların kullanımı	15	7,6
Sosyal destek	15	7,6
Sosyal fobi	3	1,5
Uyku bozuklukları	2	1
Utangaçlık	4	2
Yalnızlık	13	6,6
Yaşam doyumu	7	3,6
Yeme bozuklukları	2	1
Toplam	197	100

lan çalışmalarda internet bağımlılığıyla birlikte çalışılan değişkenler kodlanmış frekansı 2’den fazla olan değişkenler ve dağılımları Tablo 6’da verilmiştir. Çalışmaların odağında internet bağımlılığıyla ilişkili birden fazla değişkenin olması durumunda, çalışılan bütün değişkenler ayrı ayrı kodlanıp analize dâhil edilmiştir.

Tablo 6 incelendiğinde internet bağımlılığı konusunda Türkiye’de yapılan çalışmalarda en sık çalışılan değişkenin/konunun aile ilişkileri (%10,7) olduğu görülmektedir. Bu değişkeni sırasıyla depresyon (%9,6), sosyal ağların kullanımı (%7,6), sosyal destek (%7,6) ve akademik başarı (%6,1) ve izlemektedir. Ayrıca tablo 6’da frekansı 2 ve daha fazla olan çalışmalara yer verilmekle birlikte, yapılan analizde; ahlaki olgunluk, akran baskısı, bilişüstü (metacognition), bilişsel şemalar, duygu düzenleme, duygusal zeka, fiziksel aktivite, heyecan arama, risk alma davranışı, intihar, kendini açma, mutluluk, otantiklik, öfke, öznel iyi oluş, öz yeterlik, psikolojik ihtiyaç, psikolojik sermaye, problem çözme becerileri, sosyal zeka, travma, umutsuzluk, grupla psikolojik danışma, merhamet, narsisizm ve zaman yönetimi değişkenlerinin ise birer kez çalışıldığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, Türkiye’de internet bağımlılığına yönelik yapılan araştırmaları inceleyerek mevcut durumun bir analizinin yapılması ve bu sayede alana katkı sağlayacak kapsamlı ve bütüncül bir değerlendirme ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaçla çalışmada, Türkiye’de 2010-2019 yılları arasında çeşitli veri tabanlarında yayınlanan toplam 153 araştırma; araştırma yöntemi, araştırma türü, çalışılan konular, yazar sayısı, çalışma grubu ve örneklem büyüklüğü açısından incelenmiştir. İçerik analizi çalışmaları alandaki mevcut durumun ortaya çıkarılması ve bu konuda daha sonra çalışacak araştırmacılara kolaylık sağlaması açısından çalışma alanına önemli katkılar sunmaktadırlar (Drisko ve Machi, 2016; Fraenkel, Wallen & Hyun, 2012; Neuendorf, 2017; Silverman, 2015). İçerik analizine tabi tutulan araştırmalar kullanılan yöntem açısından incelendiğinde, araştırmaların önemli bir bölümünün (%88,8) nicel araştırmalar olduğu ve bu nicel araştırmalarda ilişkisel yöntemin en çok kullanılan yöntem olduğu belirlenmiştir. Deneysel ve nitel yöntemin oldukça sınırlı kullanıldığı karma desen araştırmaların ise neredeyse hiç kullanılmadığı görülmüştür. Bir değişken hakkında derinlemesine bilgi sahibi olmak için nitel verilerin de kullanılması araştırmacılara derinlik kazandırmaktadır (Creswell, 2012; Patton, 2018; Silverman, 2015). Ayrıca nitel ve nicel desenin bir arada kullanıldığı karma desen araştırmalar konuya ilişkin derinlemesine bilgi sunması bakımından son yıllarda tercih edilmektedir (Creswell, 2012). Bu açıdan bakıldığında Türk kültürüne özgü sınanmış önleyici programların geliştirilmesi açısından deneysel, nitel ve karma desen araştırmaların bu kadar kısıtlı olması önemli bir sorun olarak görülebilir. Bundan sonra internet bağımlılığı konusunda çalışacak araştırmaların nicel araştırma yöntemlerinin yanında deneysel, nitel ve karma desen araştırmalara da yer verilmesi konunun farklı yönlerinin de açığa çıkmasına katkı sağlayacaktır. Bozkurt,

Şahin ve Zoroğlu (2016), internet bağımlılığının bilişsel yönünün ağır bastığını ve bilişsel yaklaşımların internet bağımlılığının tedavisinde önemli bir yeri olacağını vurgulamaktadır. Benzer biçimde Young (2007), kendi yönettiği bağımlılıkla mücadele merkezine başvuran danışanlara bilişsel davranışçı terapi yöntemini uygulamış ve danışanlarının çoğunun internet bağımlılığıyla etkili, baş etme becerileri geliştirdiğini tespit etmiştir. Yapılan içerik analizinde bu tarz deneysel çalışmaların oldukça az olduğu (%2,7) tespit edilmiştir. Dolayısıyla Türkiye örnekleminde de benzer deneysel çalışmalar yapılarak etkililiği test edilebilir.

Çalışılan örneklem gruplarına bakıldığında, lise ve üniversite öğrencilerinin en çok çalışılan örneklem grubu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun araştırmada daha çok nicel araştırma yöntemlerinin kullanılması ve Türk kültürüne uyarlanan ya da geliştirilen ölçeklerin önemli bir bölümünün ortaöğretim/lise (Ayas, Çakır ve Horzum, 2011; Günüş ve Kayri, 2009) ve üniversite öğrencilerine (Kutlu, Savcı, Demir ve Aysan, 2016) yönelik olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. İnternet ve internet kullanımıyla doğrudan ilişkili bağımlılıklar hemen her yaş çocuğun rahatlıkla internete ulaşabilmesi sebebiyle alkol, uyuşturucu, kumar ve tütün bağımlılıklarına nazaran çok daha erken yaşlarda başlayabilmektedir (Cerniglia ve ark., 2017; Ertemel ve Aydın, 2019). Önleyici rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarının da erken yaşta başlamasının önemini vurgulayan araştırmalar (Boyacı ve Ersever, 2017; Coleman ve Yeh, 2011; Conyne, 2013) dikkate alındığında ilkökul, ortaokul hatta okul öncesi dönem çocuklarına yönelik araştırmaların sıklığı artırılmalıdır. Ayrıca çocuğun gelişiminde ve yetiştirilmesinde önemli bir rol üstlenen anne babalara yönelik araştırmaların sınırlı olması dikkat çekicidir. Türkiye’deki durumun aksine uluslararası alanyazın incelendiğinde internet bağımlılığı araştırmalarında ailelere yönelik araştırmaların (Soh, Chew, Koay ve Ang, 2018; Venkatesh, Sykes, Chan, Thong ve Hu, 2019) oldukça fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla ailelere yönelik araştırmaların sayısının artmasının internet bağımlılığına ilişkin farklı bir bakış açısı sunması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmada internet bağımlılığıyla ilişkili çalışılan konuların çok çeşitli olduğu görülmekle birlikte aile ilişkilerine ve ailenin işlevine yönelik çalışmaların ilk sırada yer aldığı görülmektedir (%10,7). Verilerin çoğunluğunun ortaöğretim (%41,2) ve üniversite öğrencilerinden (%44,8) elde edilmesi burada bir sınırlılık oluşturmaktadır eğer ailenin rolü vurgulandığı kadar önemli ve etkili bir değişkense bu durumun uluslararası araştırmalarda (Soh ve ark., 2018; Venkatesh ve ark., 2019) olduğu gibi doğrudan aileden de veriler toplanarak ve deneysel araştırmalarla desteklenmesi gerekmektedir. Alanyazında ailenin farklı konularda çocuğa sosyal destek sağladığı bilinmektedir (Wu ve ark., 2016). Bu sebeple ailelere yönelik okul rehberlik ve psikolojik danışma servisleri başta olmak üzere bilgilendirici çalışmaların yanı sıra deneysel çalışmalar da yapılmalıdır. Araştırmada aile ilişkilerinden sonra internet bağımlılığının en fazla depresyonla olan ilişkisi araştırılmıştır (%9,6). Depresyon hemen her yaş grubunda görülebilen ve bireyin yaşam kalitesini etkileyen önemli bir problemidir ve önlem alınmazsa

intihara kadar gidebilen sonuçları olmaktadır (Zhu, Haegele ve Healy, 2019; Martinsen ve ark., 2019). Aslında bu bulgular internetin bireye sağladıkları kolaylıkların yanında eğer bağımlılığa dönüşürse ya da bilinçli bir kullanım olmazsa ne gibi sonuçlara yol açabileceğini de göstermektedir. Özellikle toplumların geleceğini oluşturan gençlerin bağımlı olmamaları adına bilinçli teknoloji kullanımı konusunda bilgilendirilmeleri önemli görülmektedir (Beder ve Ergün, 2015; Karakuş, Çağıltay, Kaşıkçı, Kurşun ve Ogan, 2014). İnternet bağımlılığı aslında internetin yanlış ve bilinçsiz kullanılmasını da içeren bir sorundur (Yang ve Kim, 2018). Dolayısıyla teknoloji kullanımı konusunda bilgilendirme, internet bağımlılığını önleme adına bir yaklaşım olarak düşünülebilir.

Araştırmalar incelendiğinde internet bağımlılığının, yalnızlık, duygu yitimi, yeme bozukluğu, depresyon ve intihar gibi pek çok tehlikeli sorunlarla ilişki olabileceği vurgulanmaktadır (Arısoy, 2009; Cerniglia, 2017; İskender ve ark., 2019; Yang ve Kim, 2018). Ayrıca internet kötüye kullanımı neticesinde siber zorbalık denilen günümüzde toplumun önemli bir bölümünü etkileyen ve ölümle bile sonuçlanabilen bir diğer problem karşımıza çıkmaktadır (Beckman, Hellström, ve von Kobyletzki, 2019; Morris ve Thompson, 2019). Bu sebeptir ki internet bağımlılığı günümüzde artan biçimde çalışılmaya devam etmektedir (Ayas ve ark., 2011; Çetinkaya, 2019; Iwaibara ve ark., 2019). Sonuç olarak bu çalışmada, internet bağımlılığına ilişkin 2010-2019 yılları arasında yayınlanan çalışmalar bütüncül bir yaklaşımla sunulurken alanda çalışan araştırmacılara alanyazın taramasında kolaylık sağlamak amaçlanmıştır. Çalışmaya yapılan bütün araştırmaların dâhil edilememesi ve belirli bir süreyle sınırlı tutulması (2010-2019) araştırmanın bir sınırlılığını oluşturmakla birlikte bu çalışmanın özellikle Türkiye’de son on yılda internet bağımlılığı konusunda yapılan araştırmalara ışık tutması açısından önemlidir. Araştırmanın bir diğer sınırlılığı olarak mevcut en güncel durumu sunmak adına 2019 yılının ilk 5 ayında yapılan çalışmalar araştırmaya dâhil edilmiştir. Özellikle son yıllarda internet kullanımının giderek daha da yaygınlaştığı göz önünde bulundurulduğunda bu çalışmayla yapılacak diğer araştırmalara önemli bir kaynak sunulacağı düşünülmektedir.

Bildirimler

- Bu çalışmanın bir bölümü 11-12 Mayıs 2018 tarihinde Türkiye’de düzenlenen “II. İstanbul Bosphorus International Conference on Cyber Politics and Cyber Security”de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.
- Bu makalede çıkar çatışması olmadığı bildirilmiştir.
- Yazar, bu çalışma için finansal destek almamıştır.

Extended Summary

Internet Addiction Research in Turkey: A Content Analysis Study*

Mehmet Boyacı¹
İstanbul Medeniyet University

Abstract

Internet usage, while facilitating human life, can cause problems such as Internet, social media, mobile phone, and video game addictions. The aim of the study is to determine the research trends of scientific studies on Internet addiction between the years 2010-2019 and to investigate the content of these studies. This study is a descriptive study aimed at revealing the current situation in Turkey related to Internet addiction. In this context, the studies included in the research have been analyzed using the method of content analysis. This research examines a total of 153 studies (40 graduate theses and 113 articles in the National Thesis Center, ULAKBIM, Google Scholar, Web of Science, ERIC, and EBSCO databases). According to the results, a significant portion of the publications on Internet addiction have been designed according to the relational research design, a quantitative research method. In these studies, the experimental research and qualitative research have been determined to be quite limited. The most frequently studied variable/subject in Internet addiction studies is seen to be family relations (10.7%). This variable is followed by depression (9.6%), use of social networks (7.6%), social support (7.6%), and academic achievement (6.1%). As a result, quantitative and experimental methods have emerged as methods that should be included, as well as quantitative methods, in order to reach more comprehensive findings in studies on Internet addiction. In addition, studies on the primary and secondary school period are limited.

Keywords

Internet addiction • Social network • Content analysis • Problematic Internet usage • Addiction

* This is an extended abstract of the paper entitled “Türkiye’de İnternet Bağımlılığı Araştırmaları: Bir İçerik Analizi Çalışması” published in *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*.

1 Correspondence to: Mehmet Boyacı, Department of Educational Sciences Faculty of Educational Sciences, İstanbul Medeniyet University, Kartal İstanbul 34862 Turkey. Email: mehmet.boyaci@medeniyet.edu.tr

To cite this article: Boyacı, M. (2019). Internet addiction research in Turkey: A content analysis study. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 6, 777–795. <http://dx.doi.org/10.15805/addicta.2019.6.3.0030>

These days, Internet and technology use affect many areas of human life, such as socialization, learning, and family relations. Although Internet use facilitates the individual in many areas, particularly in accessing information, it also has some negative effects on human life (Iwaibara, Fukuda, Tsumura, & Kanda, 2019; İskender, Koç, Arıcı, & Güven, 2018; Neverkovich et al., 2018). Internet use in recent years has spread rapidly in the world as well as in Turkey. The Turkish Statistical Institute (TUIK), which explains annual statistics for Turkey, announced the proportion of households with Internet access to be 83.8% in 2018 (TUIK, 2018). Although the Internet contributes many things, such as increased communication and information in society, widespread Internet use can bring about various problems such as Internet addiction (Ertemel & Aydın, 2019; Pektaş & Mayda, 2018; Yang & Kim, 2018). The problem here is not widespread Internet use in society but abuse of the Internet and using it to the point where a person loses control.

Although world-wide research has shown Internet addiction to be a disorder seen in all genders at practically any age (Arısoy, 2009; Cerniglia et al., 2017), it is especially prominent in studies where youths, who make up the future of societies, are being heavily affected by Internet addiction and its derivatives (Evren et al., 2019; Lau et al., 2017; Pektaş & Mayda, 2018; Yang & Kim, 2018). Internet addiction is said to be more intense for youths in Turkey, compared to adults (Cetinkaya, 2019; Ertemel & Aydın, 2019). Therefore, the Ministry of National Education (MoNE) and the Green Crescent Organization started an addiction prevention program in Turkey, the Addiction Training Program of Turkey Project (TBM), and have conducted extensive studies on this issue (The Addiction Training Program of Turkey Project [TBM], 2019). The aim of this study is to examine the research on Internet addiction in Turkey between the years 2010-2019 alongside determining the trends in Internet addiction research in Turkey.

Method

Research Design

Content analysis has been preferred for the purpose of the research. Content analysis is a method for systematically analyzing many different materials such as tables, novels, articles, sound recordings, or pictures for a specific purpose (Cohen, Manion, & Morison, 2007; Drisko & Maschi, 2016; Fraenkel, Wallen, & Hyun, 2012; Silverman, 2015). This study categorizes studies on Internet addiction according to themes and calculates their frequencies in accordance with the purpose of the study.

Sample

This study examines a total of 153 studies (40 graduate theses and 113 articles) that were published between 2010-2019 in the National Thesis Center, ULAKBİM,

Google Scholar, Web of Science, ERIC, or EBSCO databases. The keyword *Internet Addiction* (İnternet Bağımlılığı in Turkish) was used to search in the databases during the data collection process. The research examines theses and articles.

Data Collection Tools

A research evaluation form (REF) developed by the researcher has been used within the scope of the research. Similar studies are found in the literature to have created an REF (Bozkurt, Şahin, & Zoroğlu, 2016; Güven, Özhan, Kaynak, & Demirbaş, 2018). The REF has seven categories: year of publication, number of authors, type of study, method used, study group, sample size, and subjects/variables studied. The REF has been provided in Annex 1.

Data Analysis

After the studies to be included in this study were determined, their data were subjected to content analysis in five stages as suggested in the literature (Denzin & Lincoln, 2017; Silverman, 2015). With respect to these stages, data were coded, themes were created, codes and themes were arranged, measurements were made related to validity and reliability, and lastly frequencies were calculated and interpreted. Creswell (2012) proposed three stages to ensure the validity of a study undergoing content analysis: data diversity, participant confirmation, and expert opinion. In order to ensure data diversity in the current study, studies from as many different sampling groups as possible have been included in the research. In addition, expert opinion was obtained regarding the themes and codes that formed.

Findings

According to the results, an important section of the articles on Internet addiction have been designed according to the relational research design, a quantitative research method. Experimental research and qualitative research designs were found to be quite limited in the studies. Table 1 shows the variables (coded frequency of 2 or higher) and their distributions that have been studied alongside Internet addiction in the studies, which were then subjected to content analysis within the scope of the research. In cases with multiple variables related to Internet addiction, all the variables that were studied have been coded separately and included in the analysis.

The most frequently studied variable/subject in Internet addiction studies is seen to be family relations (10.7%), followed by depression (9.6%), use of social networks (7.6%), social support (7.6%), and academic achievement (6.1%). In addition, Table 6 shows these to have been included in studies at a frequency of two or higher. Moral maturity, peer pressure, metacognition, cognitive schemas, emotion regulation,

Table 1
Variables / Topics on Internet Addiction Research

<i>Variables</i>	<i>Frequency (f)</i>	<i>Percentage (%)</i>
Family Relations	21	10.7
Academic achievement	12	6.1
Alexithymia	3	1.5
Alcohol, cigarette, drug or other addiction	12	6.1
Attachment	5	2.5
Coping skills	3	1.5
Self esteem	6	3
Depression	19	9.6
Attention Deficit and Hyperactivity Disorder (ADHD)	10	5.1
Dissociative disorder	2	1.4
Communication skills	4	2.8
Personality	10	4.8
Psychological symptoms (Anxiety, stress etc.)	16	6.8
Obsessive-Compulsive Disorder	2	1
Online game addiction	8	4.1
Cyber bullying	3	1.4
Social network	15	7.6
Social support	15	7.6
Social phobia	3	1.5
Sleep disorder	2	1
Shyness	4	2
Loneliness	13	6.6
Life satisfaction	7	3.6
Eating disorder	2	1
Total	197	100

emotional intelligence, physical activity, seeking excitement, risk taking behavior, suicide, self-disclosure, happiness, authenticity, anger, subjective well-being, self-efficacy, psychological needs, psychological capital, problem solving skills, social intelligence, trauma, hopelessness, group counseling, compassion, narcissism and time management variables were each studied only once.

Discussion and Recommendations

When examining the studies subjected to content analysis in terms of the method used, the majority of studies (88.8%) have been determined to be quantitative research, and the most commonly used method in these studies was the relational method. The use of experimental and qualitative methods was found to be quite limited, and mixed pattern studies were almost never used. The use of qualitative data to gain in-depth knowledge of a variable provides researchers with depth (Creswell, 2012; Patton, 2018; Silverman, 2015). In addition, mixed-method research in which qualitative and quantitative methods are used together has been preferred in recent years in terms of providing in-depth information on the subject (Creswell, 2012). From this point of view, experimental, qualitative, and mixed-design researches being so limited can

be seen as a significant problem in terms of developing tested preventive programs specific to Turkish culture.

This study shows the subjects studied related to Internet addiction to have been very diverse, with studies on family relations and family coming in first (10.7%). The fact that the majority of the data had been obtained from secondary education (41.2%) and university (44.8%) students is a limitation here, even though the role of family has been emphasized as important and effective; this is also the case in international research (Soh et al., 2018; Venkatesh et al., 2019). This should also be supported by collecting data directly from families and performing experimental research. That the family provides children with social support on various topics is known in the literature (Wu et al., 2016). When examining the studies, internet addiction's possible association with many dangerous problems such as loneliness, loss of emotion, eating disorder, depression and suicide has been emphasized (Arısoy, 2009; Cerniglia, 2017; İskender et al., 2019; Yang & Kim, 2018). In addition, cyber bullying is currently another problem that affects a significant part of society as a result of Internet abuse, and may even result in death (Beckman, Hellström, & von Kobyletzki, 2019; Morris & Thompson, 2019). For this reason, Internet addiction continues to be increasingly studied (Ayas et al., 2011; Cetinkaya, 2019; Iwaibara et al., 2019). As a result, this research presents the studies published between 2010-2019 on Internet addiction with a holistic approach and has aimed to facilitate researchers in the field on the literature review. Considering that Internet usage has become more widespread, especially in recent years, this study is thought to be an important resource that can be presented in studies to be conducted in the future.

Acknowledgements

- An earlier version was presented at “II. İstanbul Bosphorus International Conference on Cyber Politics and Cyber Security,” a conference held at Turkey, May 2018.
- The author declares no potential conflicts of interest with respect to the research, authorship, and/or publication of this article.
- The author received no financial support for the research, authorship, and/or publication of this article.

Kaynakça/References

- Arısoy, Ö. (2009). İnternet bağımlılığı ve tedavisi [Internet addiction and treatment]. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55–67. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/pgy/issue/11166/133473>
- Ayas, T., Çakır, Ö. ve Horzum, M. B. (2011). Ergenler İçin Bilgisayar Bağımlılığı Ölçeği [The Computer Addiction Scale for Adolescents]. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 439–448.
- Beckman, L., Hellström, L., & von Kobyletzki, L. (2019). Cyber bullying among children with neurodevelopmental disorders: A systematic review. *Scandinavian Journal of Psychology*. Advance Online Publication. <https://dx.doi.org/10.1111/sjop.12525>

- Beder, A. ve Ergün, E. (2015). Ortaokul öğrencilerinin güvenli internet kullanım durumlarının belirlenmesi [Determining cases of middle-school students' safe Internet usage]. *Journal of Educational Sciences & Practices*, 14(27), 23–41.
- Boyacı, M., & Ersever, O. G. (2017). Effect of the tolerance tendency enhancement program on 5th grade students' tolerance and bullying levels. *Education and Sciences*, 42(189), 162–187. <https://dx.doi.org/10.15390/EB.2017.6802>
- Bozkurt, H., Şahin, S. ve Zoroğlu, S. (2016). İnternet bağımlılığı: Güncel bir gözden geçirme [Internet addiction: A current review]. *Journal of Contemporary Medicine*, 6(2), 1–13. <https://dx.doi.org/10.16899/ctd.66303>
- Çalık, M. ve Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri [The parameters of content analysis]. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430–453. <https://dx.doi.org/10.15390/EB.2014.3412>
- Cerniglia, L., Zoratto, F., Cimino, S., Laviola, G., Ammaniti, M., & Adriani, W. (2017). Internet addiction in adolescence: Neurobiological, psychosocial and clinical issues. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 76, 174–184. <https://dx.doi.org/10.1016/j.neubiorev.2016.12.024>
- Çetinkaya, L. (2019). The relationship between perceived parental control and Internet addiction: A cross-sectional study among adolescents. *Contemporary Educational Technology*, 10(1), 55–74. <https://dx.doi.org/10.30935/cet.512531>
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2002). *Research methods in education*. Abingdon-on-Thames, UK: Routledge.
- Coleman, H. L., & Yeh, C. (2011). *Handbook of school counselling*. Abingdon-on-Thames, UK: Routledge.
- Conyne, R. K. (2013). Türk psikolojik danışma eğitimi programlarına önleyici anlayışı dâhil etmek: Yeterlikler ve stratejiler [Including preventive understanding in Turkish counseling programs: Competences and strategies]. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 1–12.
- Creswell, J. W. (2012). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2017). *The Sage handbook of qualitative research* (5th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Drisko, J. W., & Maschi, T. (2015). *Content analysis: Pocket guides to social work research method*. Oxford University Press.
- Ertemel, A. V. ve Aydın, G. (2018). Dijital ekonomide teknoloji bağımlılığı ve çözüm önerileri [Technology addiction in the digital economy and recommendations for solutions]. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5, 665–690. <https://dx.doi.org/10.15805/addicta.2018.5.4.0038>
- Evren, B., Evren, C., Dalbudak, E., Topcu, M., & Kutlu, N. (2019). The impact of depression, anxiety, neuroticism, and severity of Internet addiction symptoms on the relationship between probable ADHD and severity of insomnia among young adults. *Psychiatry Research*, 271, 726–731. <https://dx.doi.org/10.1016/j.psychres.2018.12.010>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2011). *How to design and evaluate research in education*. New York, NY: McGraw-Hill Humanities/Social Sciences/Languages.
- Günüş, S. ve Kayri, M. (2010). Türkiye’de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik-güvenirlilik çalışması [The profile of Internet addiction in Turkey and development of the Internet Addiction Scale: A validity-reliability study]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(39), 220–232.

- Güven, M., Özhan, M. B., Kaynak, S. ve Demirbaş, N. K. (2018). Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi ile Journal of Counselling Psychology'deki Araştırma Eğilimleri [Research trends in the Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal and the Journal of Counselling Psychology]. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(49), 193–208.
- Iskender, M., Koç, M., Arıcı, N., & Güven, N. (2018). The relationship between problematic Internet use, alexithymia, dissociative experiences, and self-esteem in university students. *Malaysian Online Journal of Educational Sciences*, 5(1), 75–87.
- Iwaibara, A., Fukuda, M., Tsumura, H., & Kanda, H. (2019). At-risk Internet addiction and related factors among junior high school teachers based on a nationwide cross-sectional study in Japan. *Environmental Health and Preventive Medicine*, 24(1), Article number: 3. <https://dx.doi.org/10.1186/s12199-018-0759-3>
- Karakuş, T., Çağıltay, K., Kaşıkçı, D., Kurşun, E. ve Ogan, C. (2014). Türkiye ve Avrupa'daki çocukların internet alışkanlıkları ve güvenli internet kullanımı [The online habits and safe Internet usage of children in Turkey and Europe]. *Eğitim ve Bilim*, 39(171), 230–243.
- Kutlu, M., Savcı M., Demir, Y. ve Aysan, F. (2016). Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması [Adapting the Young Internet Addiction Test-Short Form to Turkish: A reliability and validity study on university students and adolescents]. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 17(Ek1), 69–76.
- Lau, J. T., Gross, D. L., Wu, A. M., Cheng, K. M., & Lau, M. M. (2017). Incidence and predictive factors of Internet addiction among Chinese secondary school students in Hong Kong: A longitudinal study. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 52(6), 657–667. <https://dx.doi.org/10.1007/s00127-017-1356-2>
- Martinsen, K. D., Rasmussen, L. M. P., Wentzel-Larsen, T., Holen, S., Sund, A. M., Løvaas, M. E. S., ... & Neumer, S. P. (2019). Prevention of anxiety and depression in school children: Effectiveness of the transdiagnostic EMOTION program. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 87(2), 212.
- Morris, K., & Thompson, E. (2019). *Association between cyber-bullying and weapons carrying at school: Analysis of the 2017 Youth Risk Behavior Survey*. Paper presented at Research Appreciation Day 2019.
- Neuendorf, K. A. (2016). *The content analysis guidebook*. Newbury Park, CA: Sage.
- Neverkovich, S. D., Bubnova, I. S., Kosarenko, N. N., Sakhieva, R. G., Sizova, Z. M., Zakharova, V. L., & Sergeeva, M. G. (2018). Students' Internet addiction: Study and prevention. *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 14(4), 1483–1495. <https://dx.doi.org/10.29333/ejmste/83723>
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* [Qualitative research and evaluation methods] (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. ve Ed.). Ankara, Turkey: Pegem Akademi.
- Pektaş, İ. ve Mayda, A. S. (2018) Tıp fakültesi öğrencilerinde internet bağımlılığı düzeyi ve etkileyen etmenler [Internet addiction levels and affecting factors in medical faculty students]. *Sakarya Tıp Dergisi*, 8(1), 52–62.
- Silverman, D. (2015). *Interpreting qualitative data*. Londonö UK: Sage.
- Soh, P. C. H., Chew, K. W., Koay, K. Y., & Ang, P. H. (2018). Parents' vs. peers' influence on teenagers' Internet addiction and risky online activities. *Telematics and Informatics*, 35(1), 225–236.

- Turkish Statistical Institute. (2018). *Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması* [Research on household information technology usage]. Rereived from <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27819>
- Venkatesh, V., Sykes, T. A., Chan, F. K., Thong, J. Y., & Hu, P. J. H. (2019). Children's Internet addiction, family-to-work conflict, and job outcomes: A study of parent-child dyads. *MIS Quarterly*, 43(3), 903–927.
- Wu, X. S., Zhang, Z. H., Zhao, F., Wang, W. J., Li, Y. F., Bi, L., ... & Gong, F. F. (2016). Prevalence of Internet addiction and its association with social support and other related factors among adolescents in China. *Journal of Adolescence*, 52, 103–111.
- Yang, S. Y., & Kim, H. S. (2018). Effects of a prevention program for Internet addiction among middle school students in South Korea. *Public Health Nursing*, 35(3), 246–255. <https://dx.doi.org/10.1111/phn.12394>
- Young, K. S. (2004). Internet addiction: A new clinical phenomenon and its consequences. *American Behavioral Scientist*, 48(4), 402–415. <https://dx.doi.org/10.1177/0002764204270278>
- Young, K. S. (2007). Cognitive behavior therapy with Internet addicts: Treatment outcomes and implications. *CyberPsychology Behavior*, 10(5), 671–679. <https://dx.doi.org/10.1089/cpb.2007.9971>
- Zhu, X., Haegele, J. A., & Healy, S. (2019). Movement and mental health: Behavioral correlates of anxiety and depression among children 6–17 years old in the US. *Mental Health and Physical Activity*, 16, 60–65.

Ek 1

Araştırma Değerlendirme Formu (ADF)

Araştırma Numarası:

Araştırmanın Yılı:

Araştırmanın Türü	Yüksek Lisans Tezi (1)	Uzmanlık Tezi (2)	Doktora Tezi (3)	Araştırma Makalesi (4)	Derleme Makale (5)		
Yazar Sayısına Göre Dağılımı	Tek Yazarlı (1)	İki Yazarlı (2)	Üç Yazarlı (3)	Dört Yazarlı (4)	Beş ve Üstü Yazar (5)		
Araştırmanın Yöntemine Göre Dağılımı	Nicel (İlişkisel, Nedensel vb.) (1)	Deneyssel (2)	Nitel (3)	Karma (4)	Belirtilmemiş Diğer (5)		
Çalışma Gruplarına Göre Dağılımı	İlkokul ve Okul Öncesi (1)	Ortaokul (2)	Lise (3)	Üniversite (4)	Yetişkinler (Ebeveynler, Öğretmenler vb.) (5)	Tanılanmış Hastalar (6)	
Örneklem Büyüklüğü	1-100 (1)	101-200 (2)	201-400 (3)	401-600 (4)	601-800 (5)	801-1000 (6)	1001 ve Üst (7)
Çalışılan Değişkenler	Değişken 1	Değişken 2	Değişken 3	Değişken 4	Değişken 5	Değişken 6	Değişken 7

